

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШІНСЬКОГО»**

*(кафедри теорії та методики практичної психології,
кафедра психіатрії, медичної та спеціальної психології)*

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(кафедра мовної та психолого-педагогічної підготовки)

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ**

(кафедра психології)

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(кафедра практичної психології)

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць
Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

19 травня 2023 року

Одеса – 2023

УДК 001+159.9 (063)
ББК 72+88.4
З-41

Друкується за рішенням Вченої ради соціально-гуманітарного факультету Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 11 від 30.06.2023 року).

Організаційний комітет:

О. В. Вдовіченко – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики практичної психології Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

І. П. Кондратьєва – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психіатрії медичної та спеціальної психології Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Т. М. Лазоренко – кандидат психологічних наук, доцент кафедри теорії та методики практичної психології Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Актуальні проблеми практичної психології : збірн. наук. праць Всеукр. наук.-практич. інтернет конф. (19 травня 2023 року, м. Одеса). Одеса, 2023. 218 с.

В збірник увійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів, яка присвячена актуальним проблемам практичної психологічної науки. Тематика наукових праць присвячена переважно теоретичним та практичним аспектам сучасної психологічної науки.

Для здобувачів, аспірантів, молодих науковців психологічних та педагогічних вузів.

компромисів, а також підвищенню рівня обізнаності щодо створення здорових і міцних сімей.

Література

1. Гончарова Н. Стратегії сімейного виховання та їх вплив на готовність студентів до сімейного життя. Київ, 2019. 312 с.
2. Коваленко І. С. Психологічні особливості готовності до шлюбу та сімейного життя студентів з різним рівнем самооцінки. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Інновації в сучасному педагогічно-психолого-освітньому просторі». Київ, 2019. С. 60-63.
3. Петрушко Ю. В. Сімейне виховання та готовність студентів до сімейного життя. *Педагогіка і психологія*. 2015. № 2. С. 68-74.
4. Эриксон Э. Г. Детство и общество. СПб.: Ленато, АСТ, Фонд «Университетская книга», 1996. 592 с.

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ПСИХІЧНИХ СТАНІВ БАТЬКІВ, ЯКІ МАЮТЬ ДІТЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ ЗДОРОВ'Я

Жосул Ю. І.

*Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)*

Дитячий вік є предметом уваги дослідників у різних галузях науки як значний та відповідальний період у житті людини. Важливу роль розвитку дитини, формуванні її особистості грає сім'я, існуюча в ній система внутрішньосімейних та дитячо-батьківських відносин.

Проблема інтеграції в соціум та підвищення якості життя дітей з обмеженими можливостями здоров'я та їх сімей завжди була і залишається актуальною. З кожним роком у нашій країні збільшується кількість дітей з важкими захворюваннями, вродженими та набутими, що призводить до повної їх інвалідності.

Всесвітня організація охорони здоров'я відмічає, що в останні десятиріччя частота народжуваності хворих дітей становить 10,8%, тобто, кожна десята дитина з'являється на світ із фізичними або розумовими вадами. А саме в Україні налічується 135,4 тисяч осіб з інвалідністю, або 120 дітей на кожні 10 тисяч (Нікора Т. Л.).

Загальновідомо, що про моральне здоров'я суспільства можна судити з того, як воно ставиться до найменш захищеної його частини – людей похилого віку та людей з обмеженими можливостями здоров'я (ОМЗ). А коли йдеться про ставлення до дітей з ОМЗ, питання загальнолюдської моралі стає ще гострішим.

За період майже двох тисячоліть у світі поступово змінювався вектор відносин суспільства до дітей з ОМЗ: від повного неприйняття до інклюзії.

В різних напрямках ведеться дослідження в галузі інклюзивної освіти вченими країн Європи, питаннями побудови теоретичних основ інклюзії займалися Л. Бартон, Е. Дорис, Т. Лореман, У. Сейлор, Д. Харвей та ін.

З труднощами входження «незвичайних» дітей у звичайні умови звичайної школи стикаються і одеські сім'ї, які виховують дітей з ОМЗ. Ефективне

входження таких дітей у середу освітніх закладів нашого міста видається практично неможливим без спеціалізованого психолого-педагогічного супроводу не тільки інклюзивного процесу в цілому, а й його окремих структурних компонентів, насамперед психолого-педагогічної допомоги та підтримки батьків дітей з ОМЗ, зокрема і раннього віку.

Ця необхідність обумовлена тим загальноприйнятим фактом, що соціалізація та розвиток будь-якої дитини, в тому числі, яка має обмежені можливості здоров'я, не можуть бути досягнуті без залучення до цього процесу сім'ї.

Сім'я, в якій живе хвора дитина, виявляється особливою групою, якій відповідає притаманна тільки їй атмосфера міжособистісних стосунків. Ці стосунки проявляються по-різному і також в неоднаковому ступені впливають на розвиток дитини, протікання її хвороби, а разом з тим на загальний психічний стан самих батьків. Мікроклімат, створений батьками в сім'ї, відіграє основну роль у процесі розвитку дитини.

Ситуація народження і виховання дитини з особливими психофізичними потребами, в більшості випадків, деформує взаємини в родині, сім'ї розпадаються, на жінку накладається додатковий стресовий фактор – розставання з чоловіком та ускладнюються взаємини з найближчими родичами: її дорікають у народженні дитини з особливими потребами. Обтяженій важкими випробуваннями, їй інколи зовсім ніде отримати підтримку.

Що стосується чоловіків в сім'ях з дітьми-інвалідами, народження малюка з особливими потребами часто сприймається як обмеження його чоловічої гідності. Тому, чимало чоловіків переносять відповідальність за народження такої дитини на жінку і розлучаються з нею.

Однак існують чоловіки, в яких народження дитини з особливими потребами, навпроти, ініціює соціальну активність. Вони починають активно боротися за краще майбутнє своєї дитини і, таким чином, самореалізуються в соціумі.

Також є сім'ї, в яких поява дитини з особливими потребами зміцнила взаємини між подружжям. Такі сім'ї є опорою суспільства і держави, сімейним інститутом гармонійної соціалізації дитини з особливими потребами.

Дослідження останніх десяти років, що вивчають особливості сімейного виховання та батьківських відносин до дитини з порушеннями в психічному розвитку, виявили, що у батьків дітей з обмеженими можливостями здоров'я спостерігається емоційне відкидання чи амбівалентне ставлення до дитини. Спостерігається одностороння, щадна оцінка хворої дитини, її потенційних можливостей, тенденції до інфантилізації та обмеження контактів дитини поза сім'єю. Виникає необхідність психологічного супроводу в корекційній школі не тільки дитини з порушенням у розвитку, а й її батьків.

Основними завданнями психологічного супроводу батьків дітей із обмеженнями у розвитку є:

- формування адекватного батьківського ставлення до дитини;
- формування адекватних стилів сімейного виховання дитини;

- підтримка впевненості батьків у можливостях дитини;
- зниження емоційного дискомфорту у зв'язку з проблемами дитини;
- навчання батьків конструктивному вирішенню актуальних завдань, пов'язаних з психотравмуючими ситуаціями, з якими зіштовхується дитина у процесі засвоєння знань та спілкування в соціальному оточенні.

Література

1. Борова Л.П. Соціально-психологічна допомога сім'ям, які мають тяжко хворих дітей. *Соціально-педагогічна робота*. 1998. № 6. С. 59-63.
2. Горецька О. Психологічні особливості ставлення батьків до дітей з особливими потребами. *Освіта регіон*. 2013. № 2.
3. Пінюгіна К. Психологічна характеристика особистості батьків, які мають дітей з особливостями психофізичного розвитку. *Нова педагогічна думка*. 2015. № 1 (81).
4. Смірнова Є. Р. Толерантність як принцип ставлення до дітей з обмеженими можливостями. *Вісник психосоціальної та корекційно-реабілітаційної роботи*. 1997. № 2. С. 51-56.
5. Солнцева В. А. Психологічні особливості батьків дітей з обмеженими можливостями здоров'я
URL:<http://%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B5%D1%81%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5/psikhologicheskie-osobennosti-roditeley-detey-s-ogranichennymi-vozmozhnostyami-zdorovya/>

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ОБМАНУ У ДІТЕЙ З ВАДАМИ СЛУХУ

Косьянова О. Ю., Белінська В. А.

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)*

Постановка проблеми та аналіз публікацій з теми дослідження.

Питання правди та обману складні та неоднозначні. Часто ми говоримо неправду з ввічливості та тактовності – дякуємо за подарунки, які не подобаються, посміхаємося людям, які нам неприємні, хвалимо господиню за страви, які нам не до смаку, питаємо «як справи?» у людей, які нам зовсім нецікаві. Ми прощаємо дітям хитрощі та вигадки та охоче граємо з ними в ці ігри. Іноді брехня може стати єдиним способом захисту себе та іншої особи, конфіденційності та особистого життя. Мотивів у обману може бути безліч. Але чому брешуть діти?

У психічному розвитку дітей з порушеним слухом виділяють дві (за І. М. Соловйовим) характерні закономірності. Перша з них полягає в тому, що через порушення слуху обсяг зовнішніх впливів на глуху дитину обмежений, взаємодія із середовищем збіднена, спілкування з оточуючими людьми ускладнено, у той час як необхідною умовою успішного психічного розвитку всякої дитини є значне зростання кількості, різноманітності й складності зовнішніх впливів. Внаслідок цього обмеження психічна діяльність такої дитини спрощується, реакції на зовнішні впливи стають менш складними й різноманітними, система міжфункціональної взаємодії змінена. Спостерігається нерівномірність у розвитку наочно–образного й словесно–логічного мислення (переважає перше);